

Derleme Makalesi • Review Article

GÖÇÜN EKONOMİK ETKİLERİ: ENFLASYON, İŞSİZLİK VE GELİR DAĞILIMI ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME

The Economic Effects of Migration: An Evaluation of Its Impact on Inflation, Unemployment, and Income Distribution

Yunus BUDAK^{a*}

^aDr. Öğr. Üyesi, Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, Meslek Yüksekokulu, Ulaştırma Hizmeti, Ağrı/Türkiye, ORCID: 0000-0003-3126-743X.

MAKALE BİLGİSİ

Makale Geçmişi:

Başvuru tarihi: 03.05.2025

Kabul tarihi: 13.06.2025

Anahtar Kelimeler: Göç, Enflasyon, İşsizlik, Gelir Dağılımı.

ÖZET

Bu çalışma, göçün enflasyon, işsizlik ve gelir dağılımı üzerindeki etkilerini analiz etmektedir. Göç, tarih boyunca toplumların ekonomik ve sosyal yapısını şekillendiren önemli bir olgu olmuştur. Ekonomik açıdan incelendiğinde, göçün enflasyon üzerindeki etkileri hem arz hem de talep yönündür. Göçmenlerin iş gücü piyasasına katılımı, düşük vasıflı iş gücünün artmasına bağlı olarak bazı sektörlerde ücretlerin baskılanmasına neden olabilir. Ancak, aynı zamanda konut, gıda ve sağlık hizmetlerine olan talebin artması fiyatları yükselterek enflasyonu artırabilir. Göç ve işsizlik arasındaki ilişki karmaşıktır. Göçmenlerin istihdama katılımı ekonomiyi canlandırıp işsizliği azaltabileceği gibi, özellikle düşük vasıflı yerli işçiler açısından rekabeti artırarak işsizlik oranlarını yükseltebilir. Gelir dağılımı açısından ise; göç hem eşitsizliği artırıcı hem de azaltıcı etkiler yaratabilir. Göçmenlerin genellikle düşük ücretli işlerde çalışmaları gelir eşitsizliğini derinleştirebilirken, uzun vadede ekonomik katkıları ve girişimcilik faaliyetleri istihdam yaratabilir. Sonuç olarak, göçün makroekonomik etkileri, göç alan ülkelerin ekonomik yapısına, iş gücü piyasası dinamiklerine ve sosyal politikalarına bağlı olarak değişmektedir. Bu nedenle, göç hareketlerinin iyi yönetilmesi, entegrasyon politikalarının etkin bir şekilde uygulanması ve sürdürülebilir ekonomik politikaların geliştirilmesi ekonomik istikrar açısından kritik öneme sahiptir.

ARTICLE INFO

Article History:

Received: 03.05.2025

Accepted: 13.06.2025

Keywords: Migration, Inflation, Unemployment, Income Distribution.

ABSTRACT

This study analyzes the effects of migration on inflation, unemployment, and income distribution. Migration has been a significant phenomenon throughout history, shaping the economic and social structures of societies. From an economic perspective, the effects of migration on inflation are both supply-side and demand-side. The participation of migrants in the labor market may lead to wage suppression in certain sectors due to an increase in low-skilled labor. However, at the same time, rising demand for housing, food, and healthcare services may drive prices upward, thereby contributing to inflation. The relationship between migration and unemployment is complex. While the participation of migrants in employment may stimulate the economy and reduce unemployment, it may also increase competition particularly for low-skilled native workers leading to a rise in unemployment rates. In terms of

* Sorumlu yazar / Corresponding Author.

e-posta: ynsbdk04@gmail.com

Atıf: Budak, Y. (2025). Göçün Ekonomik Etkileri: Enflasyon, İşsizlik Ve Gelir Dağılımı Üzerine Bir Değerlendirme. *Journal of Economics and Political Sciences*, 5(1), 21-35.

income distribution, migration can produce both inequality-increasing and inequality-reducing effects. Although migrants often work in low-wage jobs, which can exacerbate income inequality, their long-term economic contributions and entrepreneurial activities may generate employment. In conclusion, the macroeconomic effects of migration vary depending on the economic structure, labor market dynamics, and social policies of the host countries. Therefore, the effective management of migration flows, the successful implementation of integration policies, and the development of sustainable economic strategies are critically important for ensuring economic stability.

1. Giriş

Toplumların ekonomik, sosyal ve kültürel yapılarını önemli derecede değiştiren en dinamik unsurlar arasında göç gelmektedir. İktisadi, sosyal, siyasal ve daha birçok nedenden dolayı birey ve toplumlar tarih boyunca birçok defa yer değiştirmektedir. Bu değişimler, göç alan ve göç veren toplumlar üzerinde kalıcı ve gözle görülür etkiler bırakmaktadır (Castles, de Haas ve Miller, 2014). Makro düzeyde bakıldığında enflasyon, işsizlik ve gelir dağılımı göç ile birlikte karşılıklı etkileşime sahip ve birbirlerini tetikleyen unsurlar olarak görülecektir. Bu etkileşimlerin yapısı göç dinamiklerini belirleyen etkenler ve göçün olduğu yerleşim alanlarının ekonomik durumuna göre değişik seviyelerde olabilmektedir (Borjas, 2015).

Göç, enflasyon üzerinde çeşitli etkilere sahip olabilmektedir. Bunlar; arz ve talep yönlü olarak meydana gelebilir. İstihdam alanında vasıfsız iş gücünün artış göstermesi sektörel bazda ücretlerin belli oranda tutulmasına ve maliyet enflasyonunun düşmesinin önünü açabilmektedir. Bununla birlikte göç alan ülkelerde konut, gıda ve sağlık gibi temel yaşam unsurlarına talep artarak fiyatların artış göstermesine neden olabilmektedir (Saiz, 2007: 345-371). Aynı durum işsizlik oranları açısından da yaşanabilmektedir. Yapılan çalışmalardan bazıları göçmenlerin uzun vadede ekonomik canlılık oluşturacağı ve işsizliği azaltacağını vurgulamıştır (Chiswick ve Miller, 2009: 454-465). Diğer başka çalışmalarda ifade edilen durumun tam tersi sonuçlar ortaya konarak, düşük vasıflı işçiler ile yerli işçiler arasında rekabetin ortaya çıkacağı ve işsizliğin artabileceği sonucuna ulaşılmıştır (Borjas, 2015).

Gelir dağılımı ve göç etkileşimine bakıldığında, göçün gelir eşitsizliğini hem arttıran hem de azaltan dinamik bir yapıya sahip olduğu söylenebilir. Düşük ücretli alanlarda istihdam edilen göçmenler nedeniyle gelir dağılımındaki eşitsizliğin giderek artması tehlikesi söz konusudur (Autor, 2015: 3-30). Uzun vadede ise, bu olumsuz tablonun aksine, göç iktisadi büyümeyi destekleyebilmekte ve yeni istihdam alanları yaratarak gelir dağılımına olumlu katkılar sunabilmektedir (Docquier ve Rapoport, 2012: 681-730). Göç veren ülkeler açısından olumlu bir iktisadi sonuç görülmektedir. Göç edenlerin kendi ülkelerine gönderdikleri dövizler, bu ülkelerde yoksulların gelir seviyesini artırarak küresel ölçekte gelir eşitsizliğini azaltıcı bir rol oynayabilmektedir.

2. Kavramsal ve Kuramsal Çerçeve

Göç, insanlık tarihinin başlangıcından günümüze kadar ekonomik, sosyal, kültürel ve birçok alanda tarihi dönüşümleri meydana getiren bir olgudur. Küreselleşme ile birlikte göç veren ve göç alan ülkeler için göçün birçok makroekonomik sonuçları meydana gelmiştir. Bu sonuçlar içinde enflasyon, işsizlik ve gelir dağılımı en önemli ekonomik göstergeler arasında yer almaktadır. Göçün bu göstergelerle ilişkisi çok boyutlu ve karşılıklı etkileşime dayanmaktadır.

Kavramsal açıdan göç, bireylerin iktisadi, sosyal, siyasal, dini ve birçok nedenden dolayı yer değiştirmek zorunda kalması olarak açıklanabilir. Enflasyon, fiyatlar genel düzeyindeki sürekli artışları ifade ederken, işsizlik ise çalışma yeteneği ve isteği olanların iş bulamaması olarak tanımlanmaktadır. Son olarak gelir dağılımı; toplumun tümü

tarafından elde edilmiş olan gelirin bireylere paylaşımı olarak ifade edilmektedir.

Göç olgusunu anlamaya yönelik çeşitli teorik yaklaşımlar geliştirilmiştir ve bu yaklaşımlar göçün nedenleri ile sonuçları üzerinden farklı açıklamalar sunar. Klasik ekonomik göç teorisi, bireylerin mevcut kazançlarını yetersiz bulup daha yüksek gelir elde edebilmek için göç ettiklerini savunur; istihdamın zayıf olduğu bölgelerden güçlü bölgelere yönelim söz konusudur (Harris & Todaro, 1970: 126–142). Dünyasal Sistemler Teorisi ise göçü, küreselleşmenin etkisiyle kapitalist sistemin merkez-çevre yapısı içinde artan eşitsizliklerin bir sonucu olarak değerlendirir (Wallerstein, 1974). Bu bağlamda, gelişmekte olan ülkelerin sanayileşmiş ülkelere ekonomik bağımlılığı göçü teşvik etmektedir. Sosyal Ağlar Teorisi ise bireylerin mevcut toplumsal bağları ve kültürel ilişkileri üzerinden göçün nasıl sürdürülebilir hale geldiğini açıklar; göç edilen yerlerde sosyal ağların varlığı, uyumu kolaylaştırarak göçün sürekliliğini destekler (Boyd, 1989: 638-670).

Göç ile enflasyon arasındaki ilişkiye bakıldığında arz ve talep yönlü olduğu görülmektedir. Düşük ücretle çalışan göçmenler enflasyonu baskılayabilmektedir. Göç ve işsizlik arasındaki bağ görünenden daha karmaşık yapıya sahiptir. Göçmenlerin oluşturduğu ucuz iş gücü yerel iş gücünün işsiz kalmasına neden olabilmektedir. Son olarak, gelir dağılımı penceresinden göçe bakıldığında kısa vadede gelir eşitsizliğini arttırıcı etkisi olmasına rağmen, uzun vadede gelir dağılımının dengeli bir mekanizmaya oturmasını sağlayacaktır. Bu çerçevede göç, ekonomik göstergelerle çift yönlü ve çok boyutlu bir ilişkiye sahiptir. Bu ilişkilerin doğru şekilde yönetilebilmesi, göç politikalarının iktisadi temellerle uyumlu ve toplumsal entegrasyonu gözetken bir yaklaşımla ele alınmasını gerektirir.

3. Amaç, Yöntem, Kapsam ve Literatür

Bu çalışma; göçün enflasyon, işsizlik ve gelir dağılımı üzerinde olan ilişkisini analiz etmeyi hedeflemektedir. Göç hareketlerinin iktisadi sistemler üzerinde sonuçlarını ortaya çıkarmak hem akademik çalışmalar hem de politika yapıcıların daha doğru kararlar

alması için büyük önem arz etmektedir. Literatüre bakıldığında konu ile ilgili birçok farklı yaklaşım bulunmaktadır. Göçün iktisadi etkilerini tam anlamıyla tespit etmek için disiplinler arası çalışmaların artmasına önem verilmelidir.

Çalışma betimleyici bir yöntem çerçevesinde yapılandırılmıştır. Teorik altyapı, göç ve makroekonomik değişkenler arasındaki ilişkileri açıklayan kuramsal modeller üzerine kurulmuştur. Literatür taraması yoluyla hem ulusal hem de uluslararası çalışmalar incelenmiş; farklı ülkelerde yapılan ampirik bulgular değerlendirilmiştir. Bu analiz yöntemiyle göçün makroekonomik etkileri çok boyutlu bir perspektifle ele alınmaktadır.

Araştırma, göçün ekonomik etkilerini üç temel değişken üzerinden ele almaktadır; enflasyon, işsizlik ve gelir dağılımı. Bu üç gösterge, göçün kısa ve uzun vadeli etkilerini değerlendirmek için kritik öneme sahiptir. Çalışma kapsamında hem göç alan hem de göç veren ülkelere örnekler verilerek karşılaştırmalı değerlendirme yapılmıştır. Aynı zamanda küreselleşme sürecinde artan göç hareketlerinin etkileri de göz önünde bulundurulmuştur.

Konuyla ilgili yapılan çalışmalar, göçün ekonomik etkilerinin bağlamdan bağımsız olarak değerlendirilemeyeceğini göstermektedir. Borjas (2015), göçün özellikle düşük vasıflı işçiler arasında işsizlik oranlarını artırabileceğini savunurken; Peri (2016: 3-30), göçmenlerin iş gücü piyasasına katkı sağladığını ve üretkenliği artırdığını ifade etmektedir. Dustmann vd., (2016: 145-173), göçün ücret dağılımı üzerindeki etkisini incelemiş; düşük ücretli işler üzerindeki baskının arttığını ancak üst gelir gruplarında üretkenliği teşvik ettiğini belirtmiştir. Esposito vd., (2020) Avrupa ülkeleri için göç ve işsizlik ilişkisini analiz etmiş ve göç karşıtı algıların çoğu zaman veriyle örtüşmediğini vurgulamıştır. Ayrıca, gelir dağılımı açısından Docquier ve Rapoport (2012: 681-730), göçün uzun vadede ekonomik katkılar sunduğunu ve yeni istihdam alanları yarattığını ifade etmektedir. Bu bağlamda, literatürde göçün ekonomik etkileri konusunda tam bir uzlaşma bulunmamakla birlikte, etki düzeyinin ülke koşullarına, uygulanan politikalara ve

göçmen profiline göre değiştiği anlaşılmaktadır. Bu nedenle göçün çok boyutlu bir yaklaşımla değerlendirilmesi, ekonomik istikrar ve sosyal uyumun sağlanması açısından kritik öneme sahiptir.

4.Göç

Göç, ekonomik, sosyal, siyasal, çevresel vb. faktörlerden kaynaklı meydana gelebilmektedir. Bireylerin veya toplumların bu faktörler nedeniyle bir bölgeden başka bir bölgeye taşınması, göç olarak tanımlanır. (Castles, de Haas ve Miller, 2014). Göçün tarih boyunca toplum yapısını değiştiren, kültürel farklılıkları meydana getiren ve toplumlar arası etkileşimi arttıran önemli yapısal bir görevi vardır. Göç hareketleri birey ve toplumlar için gönüllü ve zorunlu olabilmektedir. Göçler ülke içerisinde yapılan iç göç ve ülkelerarası yapılan dış göç olmak üzere iki ana unsura bölünmektedir (Massey vd., 1993: 431-466). 1980 sonrası küreselleşmenin derinleşmeye başladığı bu dönemden itibaren iktisadi faktörler göç hareketlerini daha da hızlandırmıştır. Bu göç hareketleri hem göç alan hem de göç veren ülkeler için önemli iktisadi, sosyal, siyasal ve kültürel sonuçlara neden olmuştur.

Göç hareketleri iktisadi, siyasi, sosyal ve dini unsurlardan dolayı meydana gelebilmektedir. Bu süreç, bireylerin ve toplumların bir yerden başka bir yere taşınarak hayatlarını yeni yerleşim yerlerinde sürdürmeleriyle ortaya çıkan coğrafi temelli bir nüfus hareketi olarak tanımlanabilir. Aynı zamanda göçe, sadece fiziksel anlamda yer değiştirme olarak bakılmamalı; iktisadi, sosyal, kültürel, siyasi, dini vb. dinamik yapısıyla toplumlar üzerinde önemli değişikliklere neden olan nüfus değişimi olarak bakılmalıdır (Özer, 2004:11). Göçün sonuçları itibari ile toplumlar üzerinde; yaşam koşulları toplumsal dönüşüm, kültür kaynaşması ve iktisadi faktörlerin değişimi gibi birçok yeni dengeye neden olmuştur. Günümüz dünyasında savaşlar, iklim değişikliği, iktisadi faktörler göçün hem hızını hem de yönünü belirlemektedir. Bu durum göç alan ve göç veren toplumlar için önemli sonuçlar doğurmaktadır.

Tablo 1. Göç Kararını Belirleyici Unsurlar

Bileşen	Alt Unsurlar / Etkileyen Faktörler	Etkilediği Alan
Tamamlayıcı Faktörler	Hükûmet Politikaları, Sosyal Sistem	Kırsal Gelir
Kırsal Gelir	Eğitim, Kent-Kır Kaynak Transferi	Kentsel Gelir
Kentsel Gelir	Kentsel Ücret, Kentli Çalışanların Çalışma Durumu, İş Bulma Olasılığı	Göç Kazançları
Göç Kazançları	Parasal ve Parasal Olmayan Kazançlar	Göçün Beklenen Değeri
Göç Maliyetleri	Fırsat Maliyeti, Yaşam Maliyeti, Ulaşım Maliyeti, Parasal Olmayan Maliyetler	Göçün Beklenen Değeri
Bilgi ve Algı Unsurları	Mesafe, Kent-Kır Bağlantıları, Eğitim ve Medya, Bilgi Akışı	Göçün Algılanan Değeri
Karar Değişkeni	Göçün Beklenen Bugünkü Değeri, Algılanan Değerin Pozitifliği	GÖÇ KARARI

Kaynak: Byerlee, 1974.

Göç olgusu, sadece bireylerin yer değiştirmesiyle sınırlı olmayan, ekonomik, toplumsal ve mekânsal boyutlarıyla çok katmanlı bir süreçtir. Bu basit aynı zamanda karışık bir yapıya sahip olan tanım farklı tartışmalara neden olmaktadır. Göç, nüfusu mekânsal olarak yeniden dağıtarak ve iş gücünü üretimi daha verimli kılacak şekilde yönlendirerek, mekân organizasyonunun

yeni şartlara uyum sağlamasında en etkili mekanizmalardan biri olarak öne çıkmaktadır. Ancak göç dinamiği konusunda tam bir uzlaşıya varılamamış olması, bu olguyu kesin bir şekilde tanımlamayı güçleştirmektedir. Nitekim göç yalnızca fiziksel bir mekân değişimiyle sınırlı olmayıp; zaman dinamiği de bu süreçte önemli bir rol oynamaktadır. Bu açıdan bakıldığında göç olgusu sadece mesafeye dayalı bir değişim değil, aynı zamanda sınırlı bir zaman aralığında meydana gelen aktif bir süreç olarak değerlendirilmelidir (Kok, 1999: 19-30). Göçün türleri üzerinde yapılan tasnif genellikle beş başlıkta toplanmaktadır. Bunlar; zorunlu göç, ilkel göç, gönüllü göç, zorlanmış göç ve kitlesel göç olarak ifade edilebilir (Peterson, 1958: 259-264). Bu türler göçün neden yapıldığı, birey ve toplumların üzerindeki etkiler ve göç süreçleri açısından bir kavramsal yapı oluşturmaktadır. Günümüz dünyasında göçün sebepleri ve sonuçları oldukça önem arz etmektedir. Bu nedenle göç daha fazla tartışılmaktadır. Göçü etkileyen temel unsurlar olarak; küreselleşme, iktisadi faktörler, küreselleşme ve çevresel faktörler daha ön planda yer almaktadır. Böylelikle göçü sadece yer değişikliği olarak görmek yanlış bir tespit olacaktır. Göç, aynı zamanda birey, toplum ve devlet açısından iktisadi, sosyal, siyasi ve kültürel sonuçları olan dinamik bir yapıdır.

Küresel ölçekte gerçekleşen göç hareketleri küreselleşmenin önemli dinamiklerinden biri olmuştur. Son yıllarda artan göç ve göçmen sayısı, dünya kaynaklarındaki azalma, iklim krizleri, salgın hastalıklar, enerji ve ticaret savaşları ile yapay zekânın hızla insan emeğini ikame etmesi gibi faktörler; kaynakların dağılımı üzerinde baskı yaratmakta, özellikle göç hareketlerinin dünyada ciddi bir paylaşım sorununu beraberinde getireceği yönündeki endişeleri gün geçtikçe daha da artırmaktadır. Günümüz dünyasında göçü sadece basit bir yer değişikliği olarak tanımlamamalı, aynı zamanda iktisadi sistemler üzerinden sınırsız etkiye sahip olduğu ve özellikle kayıt dışı işgücünü arttıran bir mekanizma olarak görülmesi gerektiği unutulmamalıdır. Göçmenler gittikleri ülkelerde üretim süreçlerine dâhil olarak, genelde kayıt dışı

olarak düşük maliyetli emek gücü arz ederek iktisadi sistemde yer almaktadır. Son yıllarda göçlerin her alanda yoğun şekilde tartışıldığı ve politika uygulayıcıların bu konuda marjinalleşmeye doğru evrildiği önemli bir gerçekliktir (Tilly, 2011: 675-692). Bu marjinalleşme küresel anlamda göç politikalarını belirsiz bir noktaya çekerek, sorunu daha da karmaşık bir düzeye hapsedmektedir.

Göç, kendisiyle birlikte belirsizlik ve risk faktörlerini hem belirleyen hem de bundan etkilenen bir süreçtir. Bireyler göç etmeden önce sınırlı bilgilere dayalı olarak göç kararı almaktadır. Bu durum onların risk ve beklenti yönetimlerini yanlış şekillendirmesine neden olmaktadır. Bu nedenle göç, sadece bireysel bir yer değişikliği değildir. Aynı zamanda bilgi açısından belirsizlik ve risk unsuru açısından belirsizlik olarak sürekli değişen bir süreç olarak ele alınmalıdır. Gelişmiş ülkeler göçün sonuçları üzerinde istikrarlı ve tahmin edilebilir bir göç politikası geliştirmekte güçlük çekmektedir (Williams ve Balaz, 2012: 167-180). Küresel anlamda ortak bir göç politikası oluşturmak gün geçtikçe daha zor hale gelmektedir. Bu ortak paydada birleşilememesi göçlerin hızlanması ve göçmenlerin entegrasyonu ülkelerin bu konuya yaklaşımının farklı olmasından kaynaklanmaktadır.

Göç olgusu çok eski bir süreç olup, toplumların gelişmesinde önemli bir dinamizm kaynağıdır. Göç eden ve göçe uğrayan birey ve toplumlar iktisadi, sosyal, siyasal ve kültürel anlamda önemli değişimlere uğramıştır. Göç edenler sadece kendi değerlerini göç edilen yerlere taşımamış, aynı zamanda gittikleri yerlerdeki toplumsal değerlerden etkilenmiş ve dönüşmüşlerdir. Diğer bir ifade ile; etkileşim karşılıklı bir mekanizmaya dayalı olmuştur. Bu etkileşim zaman içerisinde kültürü oluşturmuş ve toplumları var eden değerlerin dönüşümüne katkı sağlamıştır.

Tarihsel dönüşüm perspektifinden bakıldığında, göç hareketleri ile birlikte yazının bulunmasından tıbbi gelişmelere kadar birçok iktisadi, sosyal ve kültürel kazanımlar elde edilmiştir (Yılmaz, 2014: 1685-1699). Kültürel ve teknolojik açıdan

bilgi transferinin hızlanması toplumların etkileşimi arttırmış ve insanlığın günümüz dünyasına kadar gelmesini sağlamıştır. Göç, bireylerin hem mekânsal yer değişiminin hem de bilgi ve beceri akışının toplumlar arasında paylaşılmasını sağlayan dinamik bir süreç olarak varlığını devam ettirmiştir. Bu açıdan göçü, insanlığın toplum dinamiklerini birbirine yakınlaştıran ve bağlayan bir temel insanlık gelişimi olarak değerlendirmek mümkündür.

Göçü daha iyi kavrayabilmek için birçok teorik yaklaşım geliştirilmiştir. Bu yaklaşımlara bakıldığında göçün nedeni ve sonuçları üzerinden farklı yaklaşımlar söz konusudur. Bunlardan bir tanesi olan klasik ekonomik göç teorisi, bireyler bulundukları yerlerde kazançlarını beğenmemekte ve daha fazla kazanç elde etmek için göç etmek zorunda kaldıklarını ileri sürmektedir (Harris ve Todaro, 1970: 126-142). Bu yaklaşıma göre; istihdam alanlarının zayıf olduğu bölgelerden güçlü olduğu bölgelere doğru göç hareketi meydana gelmektedir. Bu açıdan az gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerden gelişmiş ülkelere doğru bir hareket söz konusudur. Sanayileşme, yüksek ücretler, istihdam olanakları bu süreci daha da cazip hale getirmiştir. Bir başka yaklaşım olan Dünyasal Sistemler Teorisi, göçü küreselleşme ile birlikte kapitalist düzenin bir sonucu olarak görmektedir (Wallerstein, 1974). Bu teoriye göre; gelişmekte olan ülkelerin iktisadi olarak sanayileşmiş ülkelere bağımlı olması göçün meydana gelmesine neden olmaktadır. Eşitsizliklerin merkez ve çevre ülkeler arasında giderek artması, göç hareketlerinin daha da hızlanması anlamına gelmektedir. Diğer önemli yaklaşımlardan biri olan Sosyal Ağlar Teorisi, göç üzerinden hareketle birey ve toplumların sosyal bağları ve kültürel ilişkilerini nasıl şekillendiğini incelemektedir (Boyd, 1989: 638-670). Bu yaklaşıma göre, kendi kominitelerinin olduğu yerlere daha hızlı adapte olabilmekte ve göçün sürdürülebilirliği daha kolaylaşmaktadır. Göç edilen yerde göç edenler ile yeni göç etmiş olanlar arasında sosyal ağların güçlü olması iktisadi ve sosyal açıdan güvenli ortamlar oluşturmaktadır. Bu avantaj göçün sürekliliği açısından tetikleyici bir unsurdur.

Tüm bu teorik yaklaşımlar, göçün yalnızca bireysel kararlarla açıklanamayacağını; ekonomik sistemler, küresel güç ilişkileri ve sosyal ağlar gibi çok sayıda faktörün göç hareketleri üzerinde belirleyici bir rol oynadığını ortaya koymaktadır. Modern dünyada göçün çok boyutlu bir olgu haline geldiği dikkate alındığında, söz konusu teoriler hem akademik çalışmalarda hem de göç politikalarının şekillendirilmesinde önemli bir rehber işlevi görmektedir.

5.Enflasyon

Enflasyon, en temel anlamda fiyatlar genel düzeyinde meydana gelen artışlar olarak ifade edilir veya satın alma gücünde gözle görülür düşüşlerin yaşanmasıdır. Bu iktisadi kavramın daha doğru anlaşılması için bazı noktaları açıklığa kavuşturmak gerekir. Birkaç mal grubunun veya hizmetin fiyatlarında artışlar enflasyon demek değildir. Enflasyonun olması için ekonomideki tüm mal ve hizmetlerin ortalama fiyatlarında sürekli ve geniş çaplı bir artışın olması gerekmektedir.

Enflasyonun varlığından söz edebilmek için fiyat artışlarının belli bir periyot boyunca kesintisiz sürmesi gerekmektedir. Kısa vadeli fiyat hareketleri enflasyon olarak düşünülmemelidir. Fiyat artışlarının birkaç belirlenmiş dönem olması ve istikrarlı olması gerekmektedir (Labonte, 2011). Enflasyon sadece iktisadi bir unsur değildir. Aynı zamanda tüketicilerin satın alma gücünü, karar alma yapılarını ve gelir dağılımı gibi önemli ekonomik durumlarını ortaya koyan ve etkileyen bir unsurdur. Özellikle uzun vadede yüksek enflasyon oranları, hem bireylerin hem de işletmelerin mali planlamalarını zorlaştırmakta ve ekonomik istikrarsızlık riskini artırmaktadır. Bu doğrultuda, enflasyonun nedenleri, etkileri ve yönetimi üzerine yapılan analizler, etkin ve sürdürülebilir ekonomi politikalarının belirlenmesinde kritik bir rol oynamaktadır.

Enflasyon, fiyatlar genel düzeyinin artarak artması ve bundan kaynaklı para biriminde satın alma gücünün gerilemesi biçiminde kavramsallaştırılabilir (Mankiw, 2020). Enflasyon ile büyüme sonuç ve nedenleri başta olmak üzere, birbirlerini tetikleyici unsurlara sahip olmasından da kaynaklı

yakın ilişki içindedirler. Bu ilişki makroekonomik dengeler üzerinde önemli etkiler doğurabilmektedir. Enflasyonun temel nedenleri arasında talep enflasyonu, maliyet enflasyonu, para arzındaki artışlar ve göç hareketleri gibi birçok dinamik yer almaktadır (Friedman, 1968).

Göç hareketleri enflasyon üzerinde doğrudan ve dolaylı etkiye neden olabilmektedir. Göç hareketlerinin sınırlı kalması bu etkinin ileri düzeyde olmayacağını göstermektedir. Ancak büyük göç hareketleri, istihdam alanını, kamu harcamalarını ve konut arzını önemli ölçüde etkileyerek enflasyonu artırıcı sonuçlar doğurabilir (Borjas, 2017). Göçmen nüfusunun yoğun kentleşmelerin olduğu şehirlerde hızlı artışı konuta olan talebi arttırarak emlak fiyatlarının yüksek düzeylere tırmanmasına neden olabilecektir (Card, 2009). Enflasyon hesaplamalarında konut maliyetlerinin bu hesaplamalarda önemli bir kalem olduğu bilinmektedir. Konuta olan taleplerin artışı göçün hem enflasyonist artışlara hem de barınma maliyetlerinin artışına neden olacaktır.

Göç istihdam alanında arz ve talep dengesini değiştirebilmektedir. Bu değişiklik birbirinden farklı sektörlerin üzerinde enflasyonist baskı unsuru olarak bir süreci tetikleyebilir. İstihdam alanında özellikle düşük vasıflı iş gücünün artması ile birlikte bazı alanlarda üretim maliyetlerini aşağı çekebilmesine karşın, kamu harcamalarında artışa neden olarak enflasyon üzerinde negatif etki oluşturabilmektedir (Dustmann vd., 2016). Göçmenlerin yaşadığı bölgelerde sosyal hizmetlerin daha yoğun olduğu eğitim, sağlık ve altyapı alanlarında kamu harcamalarının artması ile sonuçlanabilir. Böylelikle kamu harcamalarını karşılamak için ek finansman ihtiyacı artacaktır. Bu artışların karşılanması için hükümetlerin vergileri arttırması veya borçlanması şeklinde sonuçlanacaktır. Böylelikle mali açıdan enflasyon riski oluşabilecektir.

Enflasyonun ekonomik, sosyal, siyasal ve kültürel etkileri birçok alana yayılmıştır. Ekonomik etkilerine bakıldığında; düşük enflasyon ekonomik büyümeyi destekleyebilen bir unsurken, yüksek enflasyonlar yatırım üzerinde negatif etkiye

sahiptirler. Bu olumsuz tablo gelir dağılımını olumsuz etkileyerek bireylerin satın alma gücünü zayıflatıp bireysel yaşam kalitelerini düşürmektedir (Dustmann vd., 2016). Bu gibi olumsuz durumlar karşısında hükümetler ve merkez bankaları gerekli politika araçlarını kullanmaktadırlar. Merkez bankaları para politikası araçlarını kullanarak faiz oranını arttırmakta ve böylece para arzını kontrol altına alarak enflasyonun önüne geçmek için gerekli müdahaleleri yapabilmektedir. Ayrıca, maliye politikaları çerçevesinde kamu harcamalarının dikkatli biçimde düzenlenmesi, bütçe açıklarının minimize edilmesi ve arz yönlü enflasyonist baskıların azaltılması hedeflenmektedir (Friedman, 1968: 1-17). Bu çerçevede enflasyon, ekonomik dengenin korunması açısından kritik bir unsur olup, etkin bir şekilde yönetilmesi gereken dinamik bir süreç olarak değerlendirilmektedir. Özellikle küreselleşme ve uluslararası göç hareketlerinin hız kazandığı günümüz koşullarında, enflasyonla mücadelede hem talep yönlü hem de maliyet yönlü faktörlerin dikkate alınması; uygun para ve maliye politikalarının eşgüdüm içinde uygulanarak fiyat istikrarının sağlanması büyük önem taşımaktadır.

6.İşsizlik

İşsizlik, iktisadi ve sosyal açıdan birey ve toplumlar üzerinde önemli etkilere sahip bir ekonomik olgudur. En genel anlamda işsizlik, çalışabilecek düzeyde olan bireylerin iş aramasına rağmen iş bulamaması olarak ifade edilebilir (Blanchard ve Johnson, 2013). Bir ülkenin ekonomik durumuna bakıldığında en önemli parametrelerden biri işsizlik olarak görülür. İşsizlik genelde ülkelerin içinde bulundukları iktisadi döngülerle hareket etmektedir. Ekonomik durgunluğun olduğu dönemlerde işsizlik artmakta, ekonomik büyümenin yaşandığı zamanlarda da düşüş eğilimi sergilemektedir (Mankiw, 2020). Böylelikle işsizlik hem bireyleri hem de devletlerin ekonomik politikalarını da etkileyebilen temel ekonomik göstergeler arasındadır.

İşsizlik birey ve toplum üzerinde ekonomik, psikolojik ve sosyal etkilere sahiptir. İşsiz kalan bireyler sürekli gelir elde etme durumunu kaybetmektedir. Bundan dolayı

temel ihtiyaçlarını karşılayamayacak düzeye gelebilir ve nihayetinde yoksulluk olgusuna maruz kalabilirler (Layard, 2005). Uzun süre işsiz kalmış bireyler mesleki yeteneklerini kaybedebilir ve bu nedenle iş gücü piyasasına dönmeleri zorlaşabilmektedir. İşsizliğin psikolojik yansımalarına bakıldığında; stres, depresyon ve özgüven zedelenmesi gibi bireyler üzerinde yıkıcı etkilere sahiptir (Clark ve Oswald, 1994: 648-659). Bununla birlikte işsizliğin yüksek düzeyde seyrettiği ülkelerde suç oranlarında artış ve sosyal çürüme görülebilmektedir.

Göç hareketleri ile işsizlik oranı arasındaki ilişki günümüz itibarıyla sadece gelişmekte olan ülkelerin değil, aynı zamanda gelişmiş ülkelerin de önemli bir sorunu olarak hem teori hem de uygulama alanında dikkate değer bir tartışma konusu olmaya devam etmektedir. Devletler, işsizlikle mücadele etmek amacıyla çeşitli politika araçları geliştirmektedir. Bu politikalar genel olarak eğitim, istihdam teşvikleri ve makroekonomik müdahaleler olmak üzere üç ana başlık altında incelenebilir. Yapısal işsizlikle mücadelede, bireylerin iş gücü piyasasının değişen ihtiyaçlarına uygun beceriler kazanmasını sağlamak amacıyla mesleki eğitim programları uygulanmaktadır. Özellikle teknolojik dönüşümün hızlandığı günümüzde, iş gücünün dijital beceriler ve teknik yetkinlikler kazanması kritik bir öneme sahiptir. Döngüsel işsizlikle mücadelede ise genişletici maliye ve para politikaları ön plana çıkmaktadır. Bu kapsamda devlet harcamalarının artırılması, altyapı projelerinin desteklenmesi ve genişleyici para politikaları aracılığıyla faiz oranlarının düşürülmesi, toplam talebi canlandırarak işsizliğin azaltılmasına katkı sağlamaktadır (Keynes, 1936). İşsizlik yalnızca ekonomik bir sorun olmanın ötesinde, bireylerin yaşam kalitesini, sosyal uyumu ve genel ekonomik istikrarı doğrudan etkileyen çok boyutlu bir mesele olarak değerlendirilmektedir. Bu doğrultuda, etkin işsizlik politikalarının geliştirilmesi, bireylerin istihdama erişimini kolaylaştıracak yapısal adımların atılması ve ekonomik büyümeyi destekleyen sürdürülebilir çözümlerin üretilmesi, uzun vadede işsizlik oranlarının

kontrol altına alınmasına önemli katkılar sunacaktır.

Göç ve işsizlik, iktisadi ve sosyal yapıyı etkileyen iki önemli dinamik unsurdur. Göçlerin iş gücü piyasalarında önemli etkilerinin olduğu ve işsizlik seviyeleri üzerinde etkinliği yadsınamaz bir gerçekliktir (Borjas, 2017). Göçmenler, gittikleri yeni yerleşim alanlarında iş arayışına girerek ve iş bulmaları durumunda, yerel halk arasında işsizliğin artmasına neden olabilmektedir. Her ne kadar bu durum bazı olumsuzluklar barındırsa da, göçmenler düşük maliyetle çalışarak iş gücü ihtiyacını karşılamakta ve iktisadi büyümeye katkı sunabilmektedir (Card, 2009: 1-21). Böylelikle göç ve işsizlik arasında ilişki incelendiğinde sadece kısa vadeli etkiler değil, aynı zamanda uzun dönemli iktisadi dönüşümler de ele alınmalıdır.

Bir ülkenin kişi başına gelir seviyesi yükseldikçe genellikle yerli işçiler, çalışma şartları tehlikeli ve ağır olan işlere rağbet etmemektedirler. Bu iş kollarındaki açıkları yabancı işçiler doldurmaktadır. Yabancı işçiler ne ölçüde nitelikli olurlarsa ev sahibi ülkenin kazancı da aynı oranda artmaktadır. Göçmen yoğunluğunun fazla olduğu yerleşim alanlarında, düşük vasıflı işçiler arasında yaşanan rekabet işsizlik oranlarını artırabilmektedir. Göç edenlerin yerel işçiler karşısında daha ucuza çalışması, yerel işçileri de daha düşük ücretler almaya zorlayabilir ya da iş alanından tamamen dışlayabilir (Dustmann vd., 2016: 145-173). Aynı zamanda göçün sektörel alanlarda etkileri farklıdır. Göç edenler bazı sektörlerde iş gücü açığını kapatarak üretim kapasitesini artırırken, bazı sektörlerde de yerel çalışanların işsiz kalmasına neden olabilmektedir. Ayrıca uzun dönemde göçmenlerin girişimcilik faaliyetlerinden kaynaklı yeni iş alanları oluşturmaları kaçınılmazdır (Friedberg ve Hunt, 1995: 23-44).

Göç ve işsizlik arasındaki ilişki politika yapıcılarının ülkelerinde uyguladıkları iktisadi, sosyal ve göç politikaları ile yakından ilgilidir. Göç politikası ne kadar etkili ve verimliyse, göçmenlerin entegrasyonu ve işsizlik oranının düşmesi o kadar etkili olacaktır (Peri, 2016:

3-30). Ev sahibi ülkelerde işsizlik yüksek ve şirketler iş pozisyonlarını doldurmada sıkıntı yaşamıyorlarsa, bu ülkelerde göçmen ve mültecilerin emek piyasasına giriş yapmaları ülkede işsizliği artırarak ortalama ücret seviyesinin aşağı inmesine sebep olurken aynı zamanda kayıt dışı işsizlik de ortaya çıkarmaktadır. Özellikle dil öğrenme ve mesleki eğitim göçmenlerin entegrasyonunu kolaylaştırarak, yerel iş gücü ile rekabet edebilme düzeyini arttıracaktır. Göç ve işsizlik arasındaki ilişkinin sonuçları açısından olumlu veya olumsuz olması tamamen bu sürecin nasıl yönetildiği ile ilgilidir. Sürecin iyi yönetilmesiyle iktisadi büyüme ve istihdam alanında önemli katkılar meydana gelebilecektir.

7. Gelir Dağılımı

Gelir dağılımı, bir ülkede üretilen gelirin birey ve hanelere nasıl bölündüğünü açıklayan önemli bir ekonomik parametredir (Piketty, 2014). Toplumun huzuru ve iktisadi istikrarın devamlılığı adil ve dengeli bir gelir dağılımı ile mümkündür. Küresel dünyada gelir adaletsizliği giderek artan ve çözülmesi imkansıza yakın bir sorun haline dönüşmüştür. Bu adaletsizlik hem bireyler hem de toplumlar açısından iktisadi büyüme, refah, sosyal adalet gibi unsurları belirleyici konumdadır (Stiglitz, 2012).

Tablo 2. Gelir Dağılımı Türleri Arasındaki Karşılıklı Etkileşim

Gelir Dağılımı Türü	Bağlantılı Olduğu Diğer Dağılım Türleri	Etkileşim Yönü
Kişisel Gelir Dağılımı	Bölgesel, Fonksiyonel, Sektörel	Çift yönlü etkileşim
Bölgesel Gelir Dağılımı	Kişisel, Fonksiyonel, Sektörel	Çift yönlü etkileşim
Fonksiyonel Gelir Dağılımı	Bölgesel, Sektörel	Çift yönlü etkileşim
Sektörel Gelir Dağılımı	Fonksiyonel, Bölgesel, Kişisel	Çift yönlü etkileşim

Kaynak: Uysal, 2007: 255.

Tablo 2, gelir dağılımı türleri arasındaki karşılıklı ilişkileri ortaya koymaktadır. Kişisel gelir dağılımı, bölgesel, fonksiyonel ve sektörel gelir dağılımı ile çift yönlü etkileşim içindedir. Fonksiyonel dağılım, üretim faktörlerinin gelirden aldığı payı; sektörel dağılım, gelirlerin ekonomik faaliyet alanlarına göre paylaşımını ifade eder. Bu yapı, gelir eşitsizliğinin çok boyutlu doğasını yansıtarak, bütüncül politika tasarımının gerekliliğine işaret etmektedir.

Gelir dağılımı üzerinde birçok iktisadi ve sosyal unsurun etkili olduğu bilinmektedir. Eğitim, istihdam, vergi sistemi ve sosyal politikalar gibi gelir eşitsizliğini ne düzeyde olduğunu belirleyen birçok faktör vardır (Atkinson, 2015). Eğitim seviyesi düşük olanların düşük ücret aldığı ve eğitim seviyesi yüksek olanların yüksek ücret aldığı bir ekonomik tabloda gelir eşitsizliğinin artması kaçınılmaz bir sonudur (Milanovic, 2016).

Gelir dağılımı ve vergi sistemi arasında güçlü bir ilişki söz konusudur. Yüksek gelir gruplarından daha fazla vergi alınması gelir eşitsizliği azaltıcı bir unsur olacaktır (Saez ve Zucman, 2019). Ancak bu durumun tersi yaşanması gelir eşitsizliğini derinleştiren bir sonuca dönüşecektir. Aynı zamanda kayıt dışı ekonomi ve vergi kaçakçılığı da gelir eşitsizliğini derinleştirecektir.

Gelir eşitsizliği, bireylerin ekonomik ve sosyal yaşamlarını doğrudan etkilemektedir. Yüksek gelir eşitsizliği, yoksulluk oranlarının artmasına, sosyal hareketliliğin azalmasına ve toplumda fırsat eşitliğinin zayıflamasına yol açmaktadır (Wilkinson ve Pickett, 2009). Eşitsiz gelir dağılımı, bireylerin eğitim ve sağlık hizmetlerine erişimini sınırlandırarak toplumsal kalkınmanın önünde ciddi bir engel oluşturabilmektedir (OECD, 2011). Ayrıca, gelir adaletsizliğinin yüksek olduğu ülkelerde sosyal huzursuzlukların, protesto hareketlerinin ve siyasi istikrarsızlıkların daha sık yaşandığı gözlemlenmektedir (Krugman, 2013). Ekonomik açıdan değerlendirildiğinde, aşırı gelir eşitsizliği, tüketici talebini ve yatırımcı güvenini zayıflatarak uzun vadeli ekonomik büyümeyi olumsuz yönde etkileyebilmektedir. Gelir dağılımındaki adaletsizlik, geniş kitlelerin harcanabilir gelir seviyesini düşürdüğü için

toplam talebi baskılamakta ve ekonomik genişleme potansiyelini sınırlamaktadır.

Göç hareketlerinin gelir dağılımı üzerindeki etkileri karmaşık bir yapıya sahiptir. Bu iki kavram arasındaki ilişki iktisadi ve sosyal birçok unsurdan etkilenmektedir. Göçmenler genellikle geldikleri ülkelerde düşük ücretli işlerde çalışmaktadır. Göç edilen yerlerde bu durum devam etmekte ve iş gücü piyasasında rekabeti arttırıcı aktör haline gelebilmektedirler (Dustmann vd., 2016: 145-173). Bu durum düşük vasıflı işçiler arasında gelir eşitsizliğinin daha da bozulmasına sebep olabilmektedir. Yerel çalışanların göçmen işçilerden kaynaklı ücretleri baskılanırken, göçmen işçi ücretlerinden dolayı üretim maliyetlerinde düşüş oluşabilmektedir. Uzun dönemli tabloda göçmenlerin tüketim harcamaları ve iş gücüne katılımları iktisadi büyümeyi destekleyen unsurlar arasında yerini alacaktır (Peri, 2016: 3-30). Girişimci göçmenler yeni iş sahaları oluşturarak gelir dağılımında iyileştirici bir rol oynayabilir (Friedberg ve Hunt, 1995: 23-44). Aynı zamanda, kayıt dışı çalışma, sosyal yardımlara bağımlılık, entegrasyonun zayıf kalması gelir dağılımı üzerinde negatif sonuçlar doğurabilmektedir (Saez ve Zucman, 2019).

Göç ve gelir dağılımı ilişkisinde dengeli bir noktada durmak için gerekli ekonomik ve sosyal politikalar uygulamaya konmalıdır. Göçmen entegrasyonunun özellikle eğitim ve iş gücü alanında etkin bir şekilde yürütülmesi uzun dönemde gelir dağılımı üzerinde pozitif sonuçlar doğuracaktır (OECD, 2011). Yerel halk ve göçmenler için vergi politikaları, sosyal yardım programları ve eğitim yatırımları dengeli bir ekonomik yapının kurulmasına katkı sunacaktır (Wilkinson ve Pickett, 2009).

Gelir dağılımını iyileştirmek için devletler tarafından kullanılan birçok politika aracı vardır. Bunlar; sosyal yardımlar, asgari ücret düzenlemeleri, vergi sistemi, eğitim reformları gibi ekonomik dengesizliği azaltacak unsurlardır (Esping-Andersen, 1990). Eğitim yatırımları uzun dönemde bireylerin gelir seviyelerini arttırıcı bir mekanizmaya dönüşerek, gelir eşitsizliğini azaltmada etkili araçlardan biridir. Aynı zamanda sosyal

güvenlik araçları ve adil vergi sistemi de gelir dağılımı üzerinde iyileştirici etkiye sahiptir. Bununla birlikte iş gücü piyasasının daha dengeli bir duruma kavuşturulması dışlanmış grupların ve göçmenlerin ekonomik ve sosyal entegrasyonunu daha da kolaylaştırabilecektir.

Gelir dağılımındaki dengesizlik hem ekonomik hem de toplumsal bir sorundur. Toplum ve bireyin yaşam kalitesini etkileyen en önemli unsurların başında gelir dağılımı gelmektedir. Eşitsizliğin yüksek olduğu ülkelerde iktisadi büyüme yavaşlayarak toplumsal karşılığı iyi olmayan sonuçlar doğurmaktadır. Göç, gelir dağılımı üzerinde hem olumlu hem de olumsuz etkiler yaratabilen çok boyutlu bir süreçtir. Uygun politikalarla yönlendirilen bir göç yönetimi, göçmenlerin ekonomik büyümeye katkı sunmasını ve iş gücü piyasasının esnekliğini artırmasını mümkün kılabilir. Ancak, kayıt dışı istihdamın yaygınlaşması, sosyal hizmetlere aşırı bağımlılık ve entegrasyon politikalarındaki yetersizlikler, göçün gelir eşitsizliğini arttırıcı etkilerini beraberinde getirebilir. Bu nedenle, göçmenlerin iş gücü piyasasına etkin biçimde entegrasyonu sağlanmalı ve gelir dağılımını daha adil hale getirecek düzenlemeler hayata geçirilmelidir. Ekonomik sürdürülebilirliğin sağlanabilmesi açısından, göçmenler ile yerel halk arasındaki fırsat eşitsizliklerini azaltmaya yönelik stratejilere ihtiyaç duyulmaktadır. Bu doğrultuda, uzun vadeli eğitim politikaları, istihdam teşvikleri ve kapsayıcı sosyal güvenlik reformları, hem yerel nüfusun hem de göçmenlerin ekonomik olanaklara eşit biçimde erişimini kolaylaştırarak, gelir dağılımındaki adaletsizliklerin azaltılmasına katkı sunabilir.

8.Göç, Enflasyon, İşsizlik ve Gelir Dağılımı İlişkisi

Göç, işsizlik, enflasyon ve gelir dağılımı arasında ekonomik ve sosyal dengeler açısından çok yönlü bir ilişki mevcuttur. Göçün meydana gelmesiyle birlikte iş gücü piyasalarında önemli etkiler hissedilmektedir. Özellikle işsizlik ve enflasyon gibi ekonominin çok önemli iki unsurunun bu durumdan etkilenmesi kaçınılmazdır (Borjas, 2015). Göçmenlerin iş gücüne katılımı yeni

fırsatlarla birlikte yeni riskler de meydana getirmektedir. Ücret seviyeleri ve istihdam alanları etkinin en fazla görüldüğü alanlar olarak karşımıza çıkmaktadır. Göçmenlerin tüketim harcamaları enflasyonist bir baskı oluşturabilmekte veya düşük ücretle çalışmalarından kaynaklı enflasyonu baskılayabilme potansiyeline sahiptir (Saiz, 2007: 345-371).

Enflasyon, fiyatlar genel düzeyindeki sürekli artışları ifade etmektedir. Bu açıdan göçmenlerin ekonomik faaliyetlere dahil olması arz ve talep yönlü enflasyona neden olabilmektedir. Göçmenlerin vasıfsız iş gücü olanları bazı sektörlerde düşük ücretlerde çalışarak, üretim maliyetlerini düşürmektedir. Böylelikle enflasyonun azalmasına katkı sunmuşlardır. Bununla birlikte göçmenlerin tüketim talebini arttırıcı özelliklerinden kaynaklı konut, gıda ve sağlık gibi ekonominin önemli sektörlerinde fiyatları yukarı yönlü hareket ettirerek talep enflasyonuna neden olabilmektedirler (Clements vd., 2015).

Büyük göç hareketlerinin yaşandığı ülkelerde, konut talebindeki hızlı artış; hem kira hem de satılık ev fiyatlarının yükselmesine neden olmaktadır (Saiz, 2004: 345-371). Bu yukarı yönlü fiyat hareketliliği enflasyona neden olmaktadır. Aynı zamanda yoğun kamu harcamalarının göçün olduğu yerlerde artması bütçe açıklarına ve nihayetinde enflasyonun yükselmesine neden olmaktadır.

Göç hareketlerinin işsizlik ile arasındaki ilişkinin boyutunu ülkelerin iş gücü piyasasına uyguladığı politikalara göre değişiklik göstermektedir. Bazı çalışmalara göre, göçmenlerin iş gücü piyasasına katılımı ekonomik büyümeyi desteklemekte ve uzun dönemde işsizliği düşürücü etkiye sahip olduğu yönündedir (Chiswick ve Miller, 2009: 454-465). Buna karşın, düşük vasıflı işçiler arasında meydana gelecek rekabetten kaynaklı yerli işçiler iş gücü piyasasından dışlanarak kısa vadede işsizliği arttırıcı negatif etkiye sahip olabilmektedir (Borjas, 2015).

İşgücü piyasası açısından iki farklı görüş bulunmaktadır (Kabaklarlı, 2016: 57):

1.Göçmenler yerli işçilerle ikame olarak çalışıyorsa, iş gücü arzını artırarak ücretlerin düşmesine ve işsizlik oranlarının artmasına neden olabilirler. Özellikle düşük vasıflı yerli işçiler, göçmenlerin işgücü piyasasında rekabet oluşturduğu sektörlerde iş bulmakta zorlanabilirler.

2.Göçmenler tamamlayıcı iş gücü olarak çalışıyorsa, genellikle yerli işçilerin çalışmak istemediği sektörlerde yer alarak üretim maliyetlerinin azalmasını ve vasıflı işçilerin daha yüksek ücret almasını sağlayabilirler.

Bu bağlamda, göçün işsizlik üzerindeki etkisi, iş gücü piyasasının yapısı, göçmenlerin beceri seviyeleri ve hükümetlerin entegrasyon politikalarına bağlı olarak farklılık gösterebilir.

Gelir dağılımı üzerinde göçün etkilerine bakıldığında, bu etkinin hem olumlu hem de olumsuz olabileceği süreçler mevcuttur. Göçmenlerin birçoğu düşük ücret seviyesinde çalışması gelir eşitsizliğini arttırıcı bir unsurdur. Bu durum yüksek gelir ve düşük gelire sahip kesimler arasında gelir eşitsizliğini arttırabilecektir (Autor, 2015: 3-30). Buna karşın göçmenlerin girişimcilik faaliyetlerinin artışı ile yeni istihdam alanlarının oluşturması, uzun dönemde gelir eşitsizliği üzerinde pozitif etkiye sahip olacaktır (Docquier ve Rapoport, 2012: 681-730). Aynı zamanda göçmenlerin bulundukları ülkede kazandıklarını göç ettikleri ülkelere gönderdiklerinde yoksul kesimlerin gelir seviyesi artarak, küresel gelir eşitsizliğini azaltıcı bir sonuç ortaya çıkabilmektedir. Bununla birlikte göçün olduğu ülkelerde istihdam alanında yaşanacak uyum sorunu gelir eşitsizliğini daha da arttırabilmektedir.

Enflasyon gelir dağılımını etkileyen en önemli unsurlardan bir tanesidir. Enflasyon artışı düşük gelirli hane ve bireylerin satın alma güçlerini azaltarak gelir eşitsizliğini arttıracaktır (Law ve Soon, 2020). Sabit gelirli kesimler bu süreçten en çok etkilenen kesimler olurken, yüksek gelirli gruplar bu süreçten neredeyse etkilenmemektedir. Kamu tarafından verilen sosyal yardımların enflasyon artışı üzerinde arttırılmaması düşük gelirli grupların yaşam kalitesini olumsuz etkileyecek ve gelir eşitsizliğini

derinleştirecektir. Enflasyon tasarruf sahiplerine etkisi göze çarpmaktadır. Finansal sistemlere erişmek yüksek maliyetler doğurduğu için, özellikle küçük yatırımcılar enflasyondan daha çok etkilenebilmektedir (Monnin, 2014).

Göç, enflasyon, işsizlik ve gelir dağılımı arasındaki ilişki düzeyi izlenen politikaların etkinliğine göre olumlu veya olumsuz sonuçlar ortaya çıkarmaktadır. Bu açıdan yönetilebilir ve dengeli göç politikaların önemi uygulamada kendini göstermelidir. Bu doğrultuda önerilebilecek politikalar aşağıda sıralanmıştır:

1.Göçmenlerin iş gücü piyasasına entegrasyonunun teşvik edilmesi: Mesleki eğitim ve dil kursları gibi programlar aracılığıyla göçmenlerin istihdam edilebilirliği artırılabilir.

2.Vergi politikalarının adil hale getirilmesi: Progresif vergilendirme ve vergi kaçakçılığıyla mücadele, gelir eşitsizliğini azaltıcı yönde katkı sağlayabilir.

3.Enflasyonun kontrol altında tutulması: Merkez bankalarının para politikalarını etkin kullanarak fiyat istikrarını sağlaması, düşük gelirli kesimlerin alım gücünü koruyacaktır.

4.Sosyal politikaların güçlendirilmesi: Devlet destekli sosyal yardımlar ve asgari ücret politikalarının enflasyon karşısında yeterli düzeyde olması sağlanmalıdır.

5.Konut politikalarının iyileştirilmesi: Göçmenlerin yoğunlaştığı bölgelerde konut talebinin dengelenmesi için devlet destekli sosyal konut projeleri hayata geçirilebilir.

Göç, enflasyon, işsizlik ve gelir dağılımı arasındaki etkileşim gelişime açık ve çok boyutludur. Göçün iktisadi etkileri, ülkelerin istihdam yapısında, kamu politikalarına ve piyasadaki mevcut koşullara göre değişim göstermektedir. Göç hareketlerinin istikrarlı bir biçimde yürütülmesi ekonomik istikrar, gelir dağılımı eşitsizliği ve sürdürülebilir kalkınma açısından önem arz etmektedir.

Göçün makroekonomik etkilerini inceleyen çeşitli çalışmalar, farklı ülkeler ve dönemlerde farklı metodolojiler kullanarak önemli sonuçlara ulaşmıştır. Sareya vd., (2015),

1980-2010 döneminde Malezya üzerine yaptıkları çalışmada eşbütünleşme ve Granger nedensellik analizlerini kullanmış; uzun vadede göç ile istihdam oranı arasında anlamlı bir ilişki bulmuş, ancak kısa vadede herhangi bir nedensellik tespit edememiştir. Aslan ve Altınöz (2020), 1980-2013 yılları arasında ABD verilerini kullanarak ARDL yöntemiyle yaptıkları analizde, göçmen nüfusundaki artışın kısa vadede işsizlik oranı üzerinde etkili olmadığını, ancak uzun vadede işsizlik oranını %0,14 artırdığını ortaya koymuştur. Konuk vd., (2023) Türkiye üzerine gerçekleştirdiği çalışmada, Johansen eşbütünleşme testi ve Granger nedensellik analizi uygulanmış; uzun vadede göç ile enflasyon dışındaki makroekonomik değişkenler arasında anlamlı ilişkiler saptanırken, kısa vadede böyle bir ilişkiye rastlanmamıştır. Esposito vd., (2020), 1997-2016 döneminde 15 AB ülkesini kapsayan Panel Hata Düzeltme Modeli ile yaptıkları analizde, işgücü piyasasındaki rekabet nedeniyle göçe karşı oluşan olumsuz algıların çoğu zaman temelsiz olduğunu vurgulamıştır. Son olarak, Boubtane vd., (2013), 1980-2005 yılları arasında 22 OECD ülkesi verilerini kullanarak panel Granger nedensellik testi uygulamış ve göçün ev sahibi ülkelerdeki ekonomik büyüme ve işsizlik oranları üzerinde doğrudan nedensel bir etkisinin bulunmadığını ortaya koymuştur. Buna karşılık, bazı ülkelerde (örneğin Fransa, Norveç ve Birleşik Krallık) büyümenin göçe neden olduğu; Portekiz'de ise işsizliğin göçe olumsuz yönde neden olduğu saptanmıştır.

Literatürde yapılan çalışmalar bütüncül bir perspektifle incelendiğinde, göç olgusunun ekonomik, coğrafi, kurumsal ve kültürel boyutlarıyla farklı açılardan ele alındığı ve ulaşılan sonuçların inceleme alanına göre değişiklik gösterdiği görülmektedir. Bu durum, göçün karmaşık ve çok boyutlu bir fenomen olmasından kaynaklanmaktadır. Ekonomik etkiler, iş gücü piyasası, ücret seviyeleri, işsizlik oranları ve enflasyon bağlamında analiz edilirken; coğrafi boyut, göçmenlerin mekânsal dağılımı, kentleşme dinamikleri ve bölgesel kalkınma süreçleri açısından değerlendirilmektedir. Kurumsal çalışmalar, göç politikalarının oluşturulması, devlet mekanizmalarının göçü nasıl yönettiği

ve entegrasyon süreçlerine odaklanırken, kültürel analizler, göçmenlerin topluma uyumu, kimlik dönüşümleri ve sosyokültürel etkileşimlere odaklanmaktadır.

Bu çerçevede, göçün etkileri konusunda hem teorik hem de ampirik analizlerde bir uzlaşıya varılamadığı görülmektedir. Teorik yaklaşımlar, göçün ekonomik büyümeyi ve iş gücü piyasasını nasıl etkilediği konusunda farklı sonuçlara ulaşırken, ampirik çalışmalar, kullanılan veri setleri, analiz yöntemleri ve araştırma kapsamına bağlı olarak farklı sonuçlar ortaya koymaktadır. Örneğin, bazı araştırmalar göçün ekonomik büyümeyi teşvik ettiğini ve iş gücü piyasasına olumlu katkılar sunduğunu savunurken, diğer çalışmalar özellikle düşük vasıflı işçiler için rekabeti artırarak işsizlik oranlarını yükseltebileceğini göstermektedir. Dolayısıyla, göçün etkilerini analiz ederken tek bir çerçeveden değerlendirmek yerine, ekonomik, coğrafi, kurumsal ve kültürel faktörleri birlikte ele alan disiplinler arası yaklaşımlara ihtiyaç duyulmaktadır. Göç olgusunun farklı boyutlarıyla ele alınması, daha kapsamlı ve tutarlı sonuçlara ulaşmayı sağlayabilir ve göç politikalarının etkin bir şekilde oluşturulmasına katkı sunabilir.

9.Sonuç

Bu çalışmada göçün enflasyon, işsizlik ve gelir dağılımı ile olan ilişkisi incelenerek; göç hareketlerinin makroekonomik dinamikler üzerinde olan etkileri geniş bir pencereden ele alınmıştır. Literatür taramaları ve ampirik bulgular üzerinden durum tespiti yapılmış; göçün iktisadi göstergeler üzerinde çok boyutlu birçok etkisinin olduğu ortaya konmuştur. Özellikle göç alan ülkelerin makroekonomik yapıları, iktisadi politikaları ve istihdam alanları açısından farklı sonuçlar doğurabileceği ifade edilmeye çalışılmıştır.

Göçün enflasyon üzerinde etkisinin arz ve talep unsurları açısından ortaya çıkmaktadır. Düşük vasıflı göçmenlerin istihdam alanında varlık göstermesi ile birlikte bazı sektörlerde ücretleri sınırlandırarak enflasyonun düşmesine yardımcı olabilmektedir. Buna karşın bu göçmen grubunun konut, gıda, sağlık ve birçok alanda talep artışına neden olarak fiyatların yükselmesine neden olabilmektedirler. Bu sonuçlar göçmen

nüfusunun gittikleri ülkelerin ekonomik ve sosyal yapılarından kaynaklı farklılık gösterebilmektedir. Göç ve işsizlik arasındaki etkileşim de benzer şekilde karmaşık bir yapıya sahiptir. Yapılan çalışmaların bir kısmı göçmenlerin ekonomik faaliyetleri canlandıracağı ve uzun vadede yeni istihdam alanları oluşturarak işsizliği azaltabileceği yönündedir. Buna karşın başka çalışmalarda; göçmenlerin düşük vasıflı yerli işçilerle rekabet oluşturarak yerel işçiler açısından işsizliği arttırabileceği ifade edilmiştir. Bu iki sonuçtan bağımsız olarak göçmenlerin istihdam alanında bir şekilde entegresi yapılarak, olası olumsuz etkileri en düşük seviyeye indirgenmesi gerekmektedir. Gelir dağılımı ve göç arasındaki ilişkiye bakıldığında, göçün gelir dağılımı üzerinde eşitsizliği hem arttırıcı hem de azaltıcı etkisinin olabileceği görülmektedir. Göçmenlerin genellikle daha düşük ücretlerde çalışması gelir dağılımı açısından eşitsizliği arttırıcı unsurlara sahiptir. Ancak uzun dönemli göçmenlerin özellikle girişimcilik faaliyetlerinden kaynaklı yeni istihdam alanları oluşturması gelir eşitsizliğini azaltabilecektir. Aynı zamanda göçmenlerin geldikleri ülkelere göndereceği dövizlerden kaynaklı yoksulluğun azalmasına katkı sağladıkları gözlenmektedir.

Göç, enflasyon, işsizlik ve gelir dağılımı arasındaki etkileşim dinamik ve çok boyutludur. Göçün ekonomik etkileri, kabul eden ülkelerin sosyal politikalarına, işgücü piyasasına ve ekonomik yapılarına bağlı olarak farklılık göstermektedir. Bu nedenle, göç hareketlerinin dengeli bir şekilde yönetilmesi, işgücü piyasasına entegrasyonun sağlanması ve sürdürülebilir ekonomik politikaların hayata geçirilmesi, hem ekonomik istikrarın korunması hem de gelir dağılımındaki adaletsizliklerin azaltılması açısından kritik öneme sahiptir. Politika yapıcılarının, göç ve ekonomi arasındaki bu karmaşık ilişkileri dikkate alarak kapsamlı ve uzun vadeli stratejiler geliştirmesi gerekmektedir.

Kaynakça

Aslan, A. & Altınoğlu, B. (2020). The Relationship between Unemployment and Immigration with Linear and Nonlinear

- Causality Tests: Evidence from the United States. *Economic Journal of Emerging Markets*, 12(1), 13-24.
- Atkinson, A. B. (2015). *Inequality: What Can Be Done?* Harvard University Press.
- Autor, D. H. (2015). Why Are There Still So Many Jobs? The History and Future of Workplace Automation. *Journal of Economic Perspectives*, 29(3), 3-30.
- Blanchard, O., & Johnson, D. R. (2013). *Macroeconomics*. Pearson.
- Borjas, G. J. (2015). *Immigration Economics*. Harvard University Press.
- Borjas, G. J. (2017). *Labor Economics*. McGraw-Hill Education.
- Boubtane, E., Coulibaly, D., & Rault, C. (2013). Immigration, unemployment and GDP in the host country: Bootstrap panel Granger causality analysis on OECD countries. *Economic Modelling*, 33, 261-269.
- Boyd, M. (1989). Family and personal networks in international migration: Recent developments and new agendas. *International Migration Review*, 23(3), 638-670.
- Byerlee, D. (1974). Rural-urban migration in Africa: Theory, policy and research implications. *International Migration Review*, 8(4), 543-566.
- Card, D. (2009). Immigration and Inequality. *American Economic Review*, 99(2), 1-21.
- Castles, S., de Haas, H., & Miller, M. J. (2014). *The age of migration: International population movements in the modern world*. Macmillan International Higher Education.
- Chiswick, B. R., & Miller, P. W. (2009). Earnings and Occupational Attainment among Immigrants. *Industrial Relations: A Journal of Economy and Society*, 48(3), 454-465.
- Clark, A., & Oswald, A. J. (1994). Unhappiness and Unemployment. *The Economic Journal*, 104(424), 648-659.
- Clements, B., Coady, D., De Mooij, R., & Gupta, S. (2015). *Inequality and Fiscal Policy*. International Monetary Fund.
- Docquier, F., & Rapoport, H. (2012). Globalization, Brain Drain, and Development. *Journal of Economic Literature*, 50(3), 681-730.
- Dustmann, C., Frattini, T., & Preston, I. P. (2016). The Effect of Immigration along the Distribution of Wages. *The Review of Economic Studies*, 80(1), 145-173.
- Esping-Andersen, G. (1990). *The Three Worlds of Welfare Capitalism*. Princeton University Press.
- Esposito, P., Collignon, S., & Scicchitano, S. (2020). The effect of immigration on unemployment in Europe: Does the core-periphery dualism matter? *Economic Modelling*, 84, 249-258.
- Friedberg, R. M., & Hunt, J. (1995). The Impact of Immigrants on Host Country Wages, Employment, and Growth. *Journal of Economic Perspectives*, 9(2), 23-44.
- Friedman, M. (1968). The Role of Monetary Policy. *American Economic Review*, 58(1), 1-17.
- Harris, J. R., & Todaro, M. P. (1970). Migration, unemployment and development: A two-sector analysis. *American Economic Review*, 60(1), 126-142.
- Kabaklarlı, E. (2016). Multeci Akımını Belirleyen Faktorlerin Makro Ekonomik Panel Veri Analizi (Ortadoğu ve Türkiye). *Aksaray Üniversitesi İİBF Dergisi*, 8(2), 56-60.
- Keynes, J. M. (1936). *The General Theory of Employment, Interest, and Money*. Macmillan.
- Kok, P. (1999). The definition of migration and its application: Making sense of recent South African census and survey data. *Southern African Journal of Demography*, 7(1), 19-30.
- Konuk, T., & Engin, C. (2023). Uluslararası Göçün İşsizlik ve Enflasyon Üzerine Etkisi: Panel Veri Analizi, *Marmara Üniversitesi Öneri Dergisi*, 18(60), 291-317
- Krugman, P. (2013). *End This Depression Now!* W. W. Norton & Company.
- Labonte, M. (2011). *Inflation: causes, costs, and current status*. Congressional Research Service, Library of Congress. July 26, p.1

- Law, C. H. & Soon, S. V. (2020). The impact of inflation on income inequality: the role of institutional quality. *Applied Economics Letters*, 27(21), 1735-1738.
- Layard, R. (2005). Happiness: Lessons from a New Science. *Penguin*, 84(6)
- Mankiw, N. G. (2020). *Macroeconomics*. Worth Publishers.
- Mankiw, N. G. (2020). *Principles of Economics*. Cengage Learning.
- Massey, D. S., Arango, J., Hugo, G., Kouaouci, A., Pellegrino, A., & Taylor, J. E. (1993). Theories of international migration: A review and appraisal. *Population and Development Review*, 19(3), 431-466.
- Milanovic, B. (2016). *Global Inequality: A New Approach for the Age of Globalization*. Harvard University Press.
- Monnin, P. (2014). *Inflation and income inequality in developed economies*. CEP Working Paper Series.
- OECD. (2011). *Divided We Stand: Why Inequality Keeps Rising*. OECD Publishing.
- Özer, İ. (2004). *Kentleşme, Kentlileşme Ve Kentsel Değişme*, Bursa: Ekim Kitabevi.
- Peri, G. (2016). Immigrants, Productivity, and Labor Markets. *Journal of Economic Perspectives*, 30(4), 3-30.
- Peterson, W. (1958). A general typology of migration. *American Sociological Review*, 23(3), 256-266.
- Piketty, T. (2014). *Capital in the Twenty-First Century*. Harvard University Press.
- Saez, E., & Zucman, G. (2019). *The Triumph of Injustice: How the Rich Dodge Taxes and How to Make Them Pay*. W. W. Norton & Company.
- Saiz, A. (2007). Immigration and Housing Rents in American Cities. *Journal of Urban Economics*, 61(2), 345-371.
- Sareya, B., Mansur, K. & Mahmud, R. (2015). Immigration and Employment Rate: A Case Study in Oil Palm Sabah Plantation Sector. *Malysian Journal of Business and Economics*, 2(1), 45-61.
- Stiglitz, J. E. (2012). *The Price of Inequality: How Today's Divided Society Endangers Our Future*. W. W. Norton & Company.
- Tilly C. (2011). The Impact of the Economic Crisis on International Migration: A Review. *Work, Employment & Society, British Sociological Association*, 25(4), 675-692.
- Uysal, Y. (2007). Gelir dağılımı türleri arasındaki ilişkiler bağlamında gelir dağılımının düzenlenmesine yönelik öneriler. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9(2), 248-292.
- Wallerstein, I. (1974). The modern world-system: Capitalist agriculture and the origins of the European world-economy in the sixteenth century. Academic Press.
- Wilkinson, R., & Pickett, K. (2009). *The Spirit Level: Why More Equal Societies Almost Always Do Better*. Allen Lane.
- Williams, A. M., & Baláz, V. (2012). Migration, Risk, and Uncertainty: Theoretical Perspectives. *Population, Space and Place*, 18(2), 167-180.
- Yılmaz, A. (2014). *Uluslararası göç çeşitleri, nedenleri ve etkileri*. Turkish Studies: International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic, 9(2), 3-11.